

ЗВІТ
ПРЕДСТАВНИКА НАЦІОНАЛЬНОЇ РАДИ УКРАЇНИ
З ПИТАНЬ ТЕЛЕБАЧЕННЯ І РАДІОМОВЛЕННЯ
У ЧЕРНІГІВСЬКІЙ ОБЛАСТІ
СЕНЧЕНКО ІРИНИ ВІТАЛІЇВНИ
2018

1. ВСТУП

Звіт про діяльність представника Національної ради у Чернігівській області охоплює період за 2018 рік, а також враховує діяльність секретаріату представника та статистичні дані за 2018 рік.

У своїй діяльності представник Національної ради з питань телебачення і радіомовлення (далі по тексту – *Національна рада*) керувався вимогами нормативно-правових актів України: Конституцією України, законами України «Про інформацію», «Про телебачення і радіомовлення», «Про Національну раду України з питань телебачення і радіомовлення», «Про авторське право та суміжні права», «Про рекламу», «Про порядок висвітлення діяльності органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування в Україні засобами масової інформації», «Про телекомунікації», «Про радіочастотний ресурс України», а також «Планом розвитку національного телерадіоінформаційного простору України», іншими нормативними документами та рішеннями регуляторного органу, які регламентують правовідносини у сфері телерадіомовлення.

Серед пріоритетних завдань представника Національної ради України у Чернігівській області в 2018 році було проведення інформаційної кампанії щодо переходу України на цифрове ефірне телебачення, посилення національних пріоритетів у телерадіопросторі регіону та сприяння в реалізації проекту розбудови місцевого радіомовлення.

2.ВПРОВАДЖЕННЯ ПЛАНУ РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОГО ТЕЛЕРАДІОІНФОРМАЦІЙНОГО ПРОСТОРУ Захист телерадіоінформаційного простору

Питання інформаційної безпеки – надзвичайно актуальне для Чернігівської області, адже з 22 районів регіону 7 – прикордонні. Протяжність ділянки державного кордону складає 459 км, з яких 224 - російська ділянка, а 235 - білоруська. Чернігівська область межує з Гомельською областю Республіки Білорусь та Брянською областю Російської Федерації. Тому специфічною характеристикою саме Чернігівщини є багаторічне засилля як російських, так і білоруських каналів. Незважаючи на низку заходів, які провадяться для зменшення впливу на громадське суспільство, моніторинги фіксують на окремих територіях прикордонних районів Чернігівщини можливість прийому іноземних теле- та радіопрограм. Ситуація особливо критична в шести прикордонних районах Чернігівщини (Корюківському, Ріпкинському, Городнянському, Семенівському, Новгород-Сіверському та Сновському), де проживають близько 200 тисяч громадян. (*Див. Презентація– слайди 2-3*).

Згідно з даними, отриманими від районних державних адміністрацій (далі по тексту - *РДА*), управління громадської безпеки Головного управління Національної поліції в Чернігівській області (далі по тексту – *ГУНП*), Чернігівського обласного відділу Північно-Східної філії УДЦР у Чернігівській області (далі по тексту - *ПСФ УДЦР*) у прикордонних районах області мають вплив до 10 телеканалів зі сторони Російської Федерації (*ОРТ, Россия 1, РТР Планета, Россия 24, Культура, Матч ТВ, НТВ, Петербург 5, Карусель, ТВ Центр*) та до 11 російських радіостанцій (*Радио России, Спорт ФМ, Радио «Комсомольская правда», Дорожное Радио, Мир Белогорье, Радио «Грайворон», Авторadio, Радио «Брянск», «Курск» та інші.*). Впевнений прийом сигналу російського цифрового мовлення у форматі DVB-T2 фіксується в населених пунктах Сновського, Семенівського та Новгород-Сіверського районів Чернігівської області, розташованих на відстані до 20 кілометрів від державного кордону з Російською Федерацією. Населені пункти Чернігівської області, а саме Ріпкинського та Городнянського районів, приймають цифровий сигнал (до 18 телеканалів) з Республіки Білорусь (*45 ТРВ, 51 ТВК – Беларусь 1, Беларусь 2, Беларусь 3, ОНТ, СТБ, НТВ-Беларусь, РТР-Беларусь, МИР та ін.*). При цьому в прикордонній смузі упродовж практично всієї чернігівської ділянки державного кордону з Російською Федерацією та Білоруссю спостерігається невпевнений прийом телесигналу вітчизняних мовників. (*Див. Презентація – слайди 12-13*).

23 березня в Чернігові під час виїзної наради членів Національної ради відбувся круглий стіл на тему «Телерадіопростір Чернігівщини: цифрове мовлення, розвиток місцевого радіомовлення та захист прикордоння» за участі представників Чернігівської облдержадміністрації (далі по тексті – ОДА), обласної та міської рад. Регулятор представляли голова Національної ради Юрій Артеменко, заступник голови Уляна Фещук, члени Національної ради Валентин Коваль і Сергій Костинський, а також керівник юридичного управління регуляторного органу Ганна Литвищенко. Керівництво Національної ради виокремило першочергові завдання для Національної ради щодо Чернігівської області. Це – позначення «білих плям» на прикордонні, розроблення дорожньої карти щодо їх заповнення українським мовленням і далі – створення Плану дій, замовлення частот та організація перших конкурсів.

Для вирішення проблемних питань краю під час обговорення було створено робочу групу з вирішення проблемних питань інформаційної безпеки та розвитку інформаційного простору регіону. Серед її основних завдань - допомога районним громадам у підготовці документів для пакетного прорахунку частот. Головою робочої групи стала перший заступник голови ОДА Юлія Свириденко. До складу групи увійшли представник Національної ради у Чернігівській області Ірина Сенченко, представники обласної та міської рад, керівник Чернігівської філії Концерну РРТ Валерій Телятніков, керівник ПСФ УДЦР Володимир Бойко та керівники прикордонних РДА.

Упродовж 2018 року на засіданнях робочої групи був здійснений аналіз інформації щодо наявних антенно-щоглових споруд Чернігівської філії Концерну РРТ та запропоновані нові об'єкти для будівництва під розміщення цифрових передавачів, проведені зустрічі з керівниками РДА та головами територіальних громад щодо впровадження малопотужного мовлення як інструменту розвитку радіомовлення регіону. Робоча група визначилась із територіями та населеними пунктами, де територіальні громади потребують впровадження FM-радіомовлення. Було визначено 16 населених пунктів /17 частот/ Чернігівської області, де є нагальна потреба та наявна зацікавленість керівництва громад у впровадженні ефірного радіомовлення. За результатами засідання робочої групи представником були направлені службові подання на прорахунок зазначених частот для впровадження FM-радіомовлення. Тематику зібрання робочої групи в звітному році стали питання покриття Чернігівської області цифровим телесигналом, обговорювалися питання вдосконалення цифрової мережі регіонального ефірного телевізійномовлення, були визначені «білі плями» та направлені офіційні листи до цифрового провайдера «Зеонбуд» з вимогою провести контрольне вимірювання наявності цифрового сигналу у прикордонних районах області. (див. **Презентація – слайд 22**)

Упродовж звітнього періоду представник Національної ради спільно з іншими державними органами та установами системно вирішував питання, пов'язані з захистом інформаційного суверенітету держави на території Чернігівської області.

У рамках заходів щодо забезпечення захисту телерадіоінформаційного простору України та на виконання Закону України «Про телебачення та радіомовлення» упродовж звітнього періоду представником здійснювалися моніторинги щодо недопущення поширення інформації, яка містить заклики до повалення конституційного ладу, порушення територіальної цілісності України, пропаганди війни, насильства, жорстокості, розпалювання міжетнічної, расової, релігійної ворожнечі, вчинення терористичних актів, посягання на права і свободи людини. Протягом 2018 року представник Національної ради здійснювала нагляд за виконанням ліцензіатами вимог статей 6 та 9 Закону України «Про телебачення і радіомовлення», недотримання яких могло спричинити загрозу національній безпеці України. Постійно проводився моніторинг вітчизняних та іноземних програм, а також бралися до уваги звернення і скарги громадських організацій та окремих громадян щодо програмного наповнення ефіру. Під особливим контролем були питання ретрансляції заборонених кінофільмів і серіалів, вироблених країною-агресором після 1 січня 2014 року;

фільмів, які порушують законодавство про декомунізацію; кіновідеопродукції за участю осіб, які загрожують національній безпеці України. Фактів порушення вимог законодавства не виявлено. (*Див. Додаток 2 – Моніторинг*)

На захист інформаційного простору були спрямовані постійні моніторинги діяльності провайдерів програмної послуги (*далі по тексті – ППП*), які проводилися з метою аналізу наявності в ефірі неадаптованих іноземних програм, а також програм, які містять заклики до насильницької зміни конституційного ладу, розв'язування війни, агресивних дій або їх пропаганди, мови ворожнечі тощо. Відтак, моніторингом від 17.11.2018 в телемережі ПРИВАТНОГО ПІДПРИЄМСТВА «ТЕЛЕРАДІОКОМПАНІЯ «ТЕЛКОМ» (*далі – ПП «ТРК «ТЕЛКОМ»*), смт Десна Козелецького району Чернігівської області, ліцензія НР № 00592-п від 07.10.2013 р. було зафіксовано порушення частини другої ст. 42 Закону України «Про телебачення і радіомовлення». В телемережі ППП ретранслювалися 19 програм, які не входять до Переліку іноземних програм, зміст яких відповідає вимогам Європейської конвенції про транскордонне телебачення і законодавства України: «*DAVINCHI*», «*DAVINCHIKIDS*», «*DISNEY канал*», «*TV 1000 РУССКОЕ КИНО*», «*КиноСат*», «*2*2*», «*БелРос*», «*МИР*», «*Super*», «*ПЯТНИЦА*», «*Матч!Планета*», «*RU.TV*», «*ТВ-3*», «*ТНТ4*», «*GAMESHOW*», «*КОННЫЙ МИР*», «*МИР HD PREMIUM*», «*НОВЫЙ МИР*»/цифрова технологія; здійснювалася ретрансляція програми, розповсюдження якої заборонено на території України: «*ТБН*» («*Телерадиосеть Благих Новостей*»)/Рішення Національної ради України від 31.08.2016, № 1924/ цифрова технологія ретрансляції. На виконання рішення Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення від 6 грудня 2018 р. № 2161 та наказу голови Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення від 10 грудня 2018 р. № 5а/330, 20 грудня 2018 р. була здійснена позапланова виїзна перевірка діяльності ПП «ТРК «ТЕЛКОМ», яка підтвердила факт порушення. Наразі результати перевірки передані на розгляд керівництва Національної ради.

У рамках спільних заходів представника Національної ради в Чернігівській області та ГУНП у Чернігівській області, особовим складом Управління громадської безпеки ГУНП у Чернігівській області упродовж звітнього року здійснювались перевірки об'єктів масового скупчення населення (лікувальних закладів, готелів, баз відпочинку, інших розважальних закладів тощо) стосовно ретрансляції каналів, показ яких обмежений на території України ухвалами Окружного адміністративного суду м. Києва та рішеннями Національної ради. Порушення вимог законодавства не виявлено.

Злагоджено та оперативно всі без винятку мовники регіону зреагували на надзвичайну подію, що сталася в 2018 році на Чернігівщині - пожежу на арсеналі боєприпасів в смт Дружба Ічнянського району. Щодня відбувалися прямі включення та висвітлювалася оперативна інформація щодо евакуації населення, переліку приймальних пунктів евакуації, необхідних речей та продуктів для постраждалих у надзвичайній ситуації, перебігу подій тощо.

У звітньому році Чернігівщина стала однією з десятих областей України, де відповідно до Указу Президента був введений воєнний стан з 9 години 28 листопада до 27 грудня. Представником була проведена спеціальна нарада з ліцензіатами регіону із закликом бути свідомими тієї відповідальності, яка лежить на ЗМІ в цих надзвичайних обставинах, об'єктивно й неупереджено висвітлювати події, поширювати перевірену інформацію, уникати розпалювання ворожнечі за будь-якою ознакою. Варто зазначити, що всі місцеві та регіональні ТРО щодня оперативно та неупереджено подавали інформацію в випусках новин, спец ефірах, прямих включеннях тощо.

Вцілому, протягом звітнього періоду відбувалась системна співпраця з Головним управлінням СБУ в Чернігівській області, управлінням громадської безпеки ГУНП у Чернігівській області. Правоохоронними органами надавалася постійна допомога у здійсненні нагляду за інформаційною безпекою прикордонних районів.

Розвиток каналів та мереж мовлення

Відповідно до Постанови Кабінету Міністрів від 29 серпня 2018 р. №667 «Про внесення зміни до Плану використання радіочастотного ресурсу України»: *«Строк припинення використання радіотехнології на територіях, що межують з Російською Федерацією та тимчасово окупованими територіями, та каналів мовлення на територіях, де розповсюджуються програми ПАТ “НСТУ” і телерадіоорганізацій місцевого мовлення, які не мають ліцензій на цифрове мовлення, продовжено до 1 травня 2019 р.»*

Таким чином, на Чернігівщині були вимкнені аналогові передавачі в містах Бахмач, Ніжин, Прилуки та селищі Сосниця. Станом на 1 вересня 2018 року в області за допомогою радіотехнології аналогового телевізійного мовлення працювали передавачі в містах: Чернігів, Корюківка, Новгород-Сіверський та селищі Холми Корюківського району – в повному обсязі. А також у місті Ніжин: ДКП «ТРК «Ніжинське телебачення» (місцевий мовник, який не має «цифрової» ліцензії) та КП «ТРА «Новий Чернігів» Чернігівської міської ради.

У місті Чернігові в аналоговому телеформаті здійснюють мовлення канали: UA:ПЕРШИЙ /6 канал, Студія 1+1/11 канал, ТРК Україна/ 23 канал, ICTV/26 канал, Телеканал «Інтер»/ 28 канал, Телеканал «М1»/36 канал, Телеканал «Тоніс»/41 канал, Телеканал «НТН»/44 канал, Телеканал «К1»/47 канал, Новий канал/49 канал, Телеканал «СТБ»/52 канал, Телеканал «ТЕТ»/57 канал, 5 канал/59 канал, UA:ЧЕРНІГІВ/«Новий Чернігів»/64 канал. **У місті Корюківка:** Телеканал «Інтер» /39 канал, Телеканал «НТН»/ 47 канал, UA:ЧЕРНІГІВ/«Новий Чернігів»/53 канал, ТРК Україна/64 канал. **У селищі Холми Корюківського району:** Студія 1+1/21 канал, Телеканал «Інтер»/ 23 канал, UA:ЧЕРНІГІВ/«Новий Чернігів»/26 канал, UA:ПЕРШИЙ/33 канал. **У місті Новгород-Сіверський:** UA:ЧЕРНІГІВ/31 канал, Студія 1+1/50 канал, Телеканал «М1» 41 канал - не здійснює мовлення з лютого 2015 року. **У місті Прилуки** продовжує здійснювати аналогове ефірне телемовлення - UA:ПЕРШИЙ та UA:ЧЕРНІГІВ/ «ТРА «Новий Чернігів», у селищі Сосниця - UA:ЧЕРНІГІВ /«Новий Чернігів», у місті Бахмач - UA:ПЕРШИЙ та UA:ЧЕРНІГІВ/«Новий Чернігів». Державне КП «ТРК «Ніжинське телебачення» не має «цифрової» ліцензії, наразі здійснює аналогове ефірне телемовлення у місті Ніжині.

У січні 2018 року Національною радою проведено конкурс на отримання ліцензій на мовлення на вільних місцевих (регіональних) каналах мовлення багатоканальної телемережі МХ-5 стандарту DVB-T2 (MPEG 4). Для Чернігівської області були виставлені частоти у містах: Чернігів, Бахмач (Бахмацький р-н, с. Тисмениця), Бобровиця, Ніжин, Прилуки (Прилуцький р-н, с. Білещина), а також у селищі Холми. Рішеннями Національної ради України переможцями конкурсу в місті Чернігів визначено ТОВ «ТРО «ЛІГА» (телеканал «ДИТИНЕЦЬ») та КП «ТРА «НОВИЙ ЧЕРНІГІВ» Чернігівської міської ради (телеканал «Новий Чернігів»). Переможцями конкурсу у м. Бахмач Чернігівської області визначено ТОВ «Телерадіокомпанія «Відікон» (телеканал «Відікон») та «МИСТЕЦЬКО-ІНФОРМАЦІЙНИЙ «РТВ-ЦЕНТР «ВЕЖА» (телеканал «КСТ»). Бажання здійснювати цифрове ефірне телемовлення у Ніжині та Прилуках має й телекомпанія «ТІМ», яка наразі здійснює мовлення в кабельній мережі м. Ніжин та Прилуки. (Див. Презентація – слайди 4, 8)

У зв'язку з завершенням термінів використання радіотехнології аналогового телевізійного мовлення (про вимкнення аналогового телевізійного мовлення) рішенням Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення від 02.03.2017 № 269 ліцензія на мовлення КП ТК «ПРИЛУКИ» Прилуцької міської ради (ліцензія НР № 01055-м від 23.01.2017, ефірне аналогове телебачення) була анульована за клопотанням телерадіокомпанії. Телеканал «41 Прилуки» наразі веде мовлення в цифровому стандарті DVB-T2 (MPEG 4).

На території області зберігається тенденція до скорочення мережі проводового мовлення. Станом на грудень 2018 року мовлення в FM-діапазоні здійснюють три комунальні районні радіоорганізації, у тому числі одна - здійснює цілодобове радіомовлення: РЕДАКЦІЯ БОРЗНЯНСЬКОГО РАЙОННОГО РАДІОМОВЛЕННЯ (позивний «фрагмент

нісні «Поліссяни»), РО «Коропське районне радіомовлення» (позивний «Корон-FM!») та РО «Варвинське районне радіомовлення» (позивний «Говорить Варва!»). (Див. Презентація – слайди 5, 7)

Запит на радіомовлення присутній, адже в Чернігівській області вже створено 44 об'єднаних територіальних громади. У зв'язку з невинним зменшенням кількості редакцій проводового мовлення, а також необхідністю забезпечення радіомовлення в районах так званих «білих плям» на прикордонні, Національна рада ініціювала проект «Розвиток мовлення громад на основі малопотужного мовлення». За участю голови Національної ради Юрія Артеменка, заступника голови Уляни Фещук, членів Національної ради Валентина Ковалю та Сергія Костинського, а також керівника юридичного управління регуляторного органу Ганни Литвищенко та представниці Національної ради у Чернігівській області було проведено низку заходів та зустрічей. Разом з представниками ОДА, міської та районних рад, правоохоронних органів та ТРО регіону представники регуляторів рамках круглого столу «Телерадіопростір Чернігівщини: цифрове мовлення, розвиток місцевого радіомовлення та захист прикордоння» окреслили виклики та завдання для регіону та шляхи впровадження проекту «РАДІО ГРОМАД». У рамках робочого візиту керівництва Національної ради в Чернігові відбувся також круглий стіл за участю керівників ОТГ Чернігівщини, голів прикордонних райдержадміністрацій на тему: «РОЗВИТОК РАДІОМОВЛЕННЯ – ВАЖЛИВА СКЛАДОВА РОЗВИТКУ ГРОМАДИ». (Див. Презентація – слайд 19)

Для представників об'єднаних громад представники регулятора представили методологію поетапної організації малопотужного радіомовлення в громаді, а Ірина Плющ, директор КП «БОРЗНЯНСЬКЕ РАЙОННЕ РАДІОМОВЛЕННЯ. БОРЗНА ФМ», яке з 2017 року здійснює цілодобове мовлення, на власному прикладі розповіла про «проект в дії». Після нарад, консультацій та зустрічей представником Національної ради в Чернігівській області було подано клопотання на прорахунок 17 частот для потреб місцевого радіомовлення. (Див. Презентація – слайд 7) На даний час представники об'єднаних громад Чернігівської області на етапі підготовки документів на прорахунок частот. За ініціативи представника Національної ради в Чернігівській області спільно з Департаментом інформації та комунікацій з громадськістю ОДА було організовано спеціальні навчальні семінари для керівників об'єднаних територіальних громад регіону, представників РДА, проводилися індивідуальні консультації та зустрічі.

З метою забезпечення розвитку місцевих радіоорганізацій Національна рада систематично замовляє в УДЦР прорахунок нових частотних присвоєнь. Так, для потреб Чернігівської області протягом 2015-2018 рр. регулятор замовив низку частотних присвоєнь у FM-діапазоні у мм. Чернігів, Ніжин, Ічня, Прилуки, Борзна та районах області. За підсумками конкурсу на частоту 95,7 МГц у м. Прилуки переможцем визначено ТОВ «ТЕЛЕРАДІОКОМПАНІЯ «ТІМ». ТРО вже здійснює мовлення в кабельних мережах мм. Ніжин та Прилуки, однак завдяки перемозі у конкурсі розширила свій формат мовлення у FM-діапазоні. 20 грудня Національна рада на своєму засіданні ухвалила рішення про оголошення конкурсу на вільні частоти для розвитку місцевого мовлення. Для Чернігівської області на конкурс виставлено FM-частоту в місті Ічня Чернігівської області (100,9 МГц, 0,1 кВт) та одну середньохвильову частоту у місті Чернігів (1,422 МГц, 0,2 кВт). Згідно з конкурсними вимогами, до програмної концепції в загальному обсязі власного мовлення не менше 15 відсотків мають становити інформаційні передачі місцевої тематики. Також дозволяється ретрансляція програм Суспільного мовлення та програм Центральної телерадіостудії Міністерства оборони України («Армія FM – військове радіо»). Граничний обсяг мовлення – 24 години на добу. Конкурс відбудеться у I кварталі 2019 року. Взяти участь у конкурсі на вказані частоти планує ТОВ «Телерадіокомпанія «SVOBODA.FM» (Радіостанція SVOBODA.FM). Саме представники ТРК «SVOBODA.FM» звернулася до Національної ради з проханням замовити в ДП «Український державний центр радіочастот» розробку висновків щодо можливості та умов користування радіочастотним ресурсом

України для потреб аналогового радіомовлення у м. Чернігів на частоті 1422 кГц (діапазон середніх хвиль з амплітудною модуляцією) з потужністю передавача 200 Вт. Телерадіокомпанія вважає мовлення в діапазоні середніх хвиль перспективним напрямком розвитку мовлення та важливим інструментом захисту інформаційного простору.

Перехід до цифрового ефірного телерадіомовлення

2018 став роком переходу України на цифрове телебачення. Враховуючи пропозиції Національної ради, уряд ухвалив рішення не відключати до травня 2019 року аналогове телемовлення на територіях, що межують з Російською Федерацією. Таким чином, для Чернігівщини перехід на цифрове телебачення став частковим. Відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України від 09.06.2006 №815 «Про затвердження Плану використання радіочастотного ресурсу України» 1 вересня 2018 року Чернігівською філією Концерну РРТ було вимкнено передавачі в містах Бахмач, Ніжин, Прилуки та селищі Сосниця. До 1 травня 2019 року продовжують працювати передавачі (аналогове ефірне телебачення) у містах Чернігів, Корюківка, Новгород-Сіверський та у селищі Холми. Окрім того, здійснюється трансляція телепрограм Національної суспільної телерадіокомпанії (на Чернігівщині це «UA: Перший» та «UA: Чернігів»), КП «ТРА «Новий Чернігів» Чернігівської міської ради в містах Бахмач, Прилуки, Сосниця. Також мовлення здійснює ДКП ТК «Ніжинське телебачення», адже телеканал не має ліцензії на цифровий формат мовлення. Загалом в області транслюється 15 телеканалів (14 телеканалів в місті Чернігів, по 4 програми в місті Корюківка та селищі Холми, три телепрограми в місті Новгород-Сіверський). *(Див. Презентація – слайд 9)*

Ліцензіями на мовлення в цифровому форматі на території області, зокрема, у м. Чернігів володіють 28 загальнонаціональних мовників. Відповідні ліцензії Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення мають місцеві мовники: Чернігівська філія ПАТ «НСТУ «Сівер-центр» / UA:ЧЕРНІГІВ (мовлення здійснюється у м. Чернігів, Бахмач, Бобровиця, Ніжин, Прилуки, смт Холми), КП ТК «Прилуки» Прилуцької міської ради / «41Прилуки» (м. Прилуки та прилеглі райони), КП «ТРА «Новий Чернігів» Чернігівської міської ради/телеканал «Новий Чернігів» (м. Чернігів), ТОВ «ТРО «ЛІГА» / «ДИТИНЕЦЬ» (м. Чернігів), ТОВ «Телерадіокомпанія «Відікон»/ «Відікон» (м. Бахмач та прилеглі райони), «МИСТЕЦЬКО-ІНФОРМАЦІЙНИЙ «РТВ-ЦЕНТР «ВЕЖА»/«КСТ» (м. Бахмач та прилеглі райони). *(Див. Презентація – слайд 8)*

Покриття Чернігівської області сигналом цифрового телебачення мультиплексів МХ-1, МХ-2, МХ-3 та МХ-5 здійснюється передавачами, розміщеними у містах Чернігів, Бахмач, Прилуки, Ніжин, Бобровиця та смт. Холми, а також у м. Шостка Сумської області. Безпосередньо передавальне обладнання належить провайдеру цифрової багатоканальної телемережі ТОВ «Зеонбуд». За даними різних джерел, зона впевненого прийому цифрового ефірного телесигналу складає від 60% до 90% території області. Особливо проблемною є ситуація з покриттям телесигналом прикордонних з Російською Федерацією та Республікою Білорусь районів Чернігівщини. Не охоплені покриттям цифрового ефірного телесигналу північні частини Городнянського, Ріпкинського, Щорського, Семенівського, Новгород-Сіверського районів; у центрі області - частини Борзнянського, Менського, Ніжинського, Куликівського районів, а також частина Коропського району, смт. Козелець та прилеглі території. *(Див. Презентація – слайд 11)* Спільно з представником керівництва Чернігівської ОДА звернулися до провайдера цифрової багатоканальної мережі з вимогою провести контрольне вимірювання наявності цифрового сигналу в прикордонних районах області. 13-14 вересня звітного року спеціалістами компанії ТОВ «Зеонбуд» було здійснено вимірювання багатоканальних мереж цифрового наземного мовлення МХ-1, МХ-2, МХ-3, МХ-5 у м. Новгород-Сіверський, Ріпки, Семенівка, Городня та селищі Сосниця, селі Вертіївка Ніжинського району Чернігівської області. Представник Національної ради разом з представниками ОДА були присутніми під час процедури вимірювань. Результати підтвердили, що в місцях, звідки надходить найбільше скарг громадян, цифровий ефірний

телесигнал був відсутній або ж були присутні програми одного-двох мультиплексів. (Див. Презентація – слайд 10)

Представником Національної ради України у Чернігівській області була проведена робота щодо **інформування населення області про впровадження в Україні цифрового ефірного телевізійного мовлення**. Завдяки співпраці представника з представниками Чернігівської ОДА, інформаційну кампанію вдалося організувати та провести таким чином, щоб максимально поінформувати населення всіх районів області. Вже з 25 липня 2018 року була організована робота **гарячої лінії при ОДА** для надання консультацій. Спеціально для операторів кол-центру представник Національної ради провела два навчальні семінари, були сформовані інструкції з найпоширеніших питань та відповідей на них тощо. Щотижня представником регулятора здійснювався аналіз звернень громадян. Так, станом на грудень 2018 року на «гарячу лінію» надійшло 41 звернення, переважно від жителів м. Чернігів, Ічнянського, Прилуцького, Чернігівського районів. Переважали запитання про те, де краще купувати та як краще налаштувати цифрові приймачі стандарту DVB-T2, як отримати тюнер безкоштовно.

Протягом серпня 2018 року про процес переходу на цифрове ефірне телемовлення були поінформовані всі райони області. Представником Національної ради разом з представниками ОДА **проведено 4 семінари для 22 районних адміністрацій Чернігівщини**. Кушові наради відбулися в місті Мена (для представників Коропського, Корюківського, Менського, Новгород-Сіверського, Семенівського, Сновського та Сосницького районів), у місті Ніжин (для представників Бахмацького, Бобровицького, Борзнянського, Ніжинського, Носівського районів), місті Прилуки, куди були запрошені представники Варвинського, Ічнянського, Прилуцького, Срібнянського, Талалаївського районів. Разом з керівництвом Чернігівської філії Концерну РРТ, представниками Чернігівської ОДА та керівниками ТРО області на заключній нараді у Чернігові за участі представників Чернігівського, Куликівського, Козелецького, Ріпкинського та Городнянського районів представником Національної ради було здійснено аналіз всієї інформаційної кампанії. Представником регулятора були окреслені проблемні питання, завдання на 2018 - I половину 2019 року та продемонстрована спеціальна презентація «Впровадження цифрового мовлення. Чернігівщина» тощо. Представником Національної ради за підтримки Департаменту інформдіяльності Чернігівської ОДА **були розроблені та надруковані спеціальні інформаційні буклети** з переліком актуальних питань та відповідей на них. Буклети розповсюджувались представниками місцевого самоврядування та влади серед населення регіону. Статті про перехід на цифрове ефірне телемовлення протягом вересня 2018 року щотижня виходили в кожній районній газеті області. **Соціальна реклама** поширювалася на радіо та телебаченні, а також на інформаційних сайтах міста та на офіційних сторінках Чернігівської ОДА, районних рад. Місцеві компанії підтримали державну програму переходу на «цифру» та долучилися до інформування. Щодня в ефірі місцевих телеканалів транслювалися ролики, надані Національною радою. Також, за погодженням Національної ради, створювалися ролики з інфографіками, передачі та проводилися ефіри, де поширювалася інформація про впровадження цифрового ефірного телемовлення та надавався відповідний номер телефону гарячої лінії. Представником Національної ради та спеціалістом секретаріату представника здійснювалися спеціальні моніторинги на предмет наявності обладнання в магазинах області, вартості, моделей тощо. Результати моніторингів повідомлялися на нарадах органам влади та місцевого самоврядування. Широко розповсюджувалася інформація про перехід України на цифрове ефірне телебачення на особистій сторінці представника в соціальній мережі Facebook (спеціальні ролики, інфографіки та презентації). Наразі представником Національної ради збирається інформація та вивчаються дані від представників РДА для створення карти цифрового покриття Чернігівської області. Робота по інформуванню населення триватиме до повного переходу України на цифрове ефірне телемовлення. (Див. Презентацію – слайд 22)

3. МОНІТОРИНГ ТЕЛЕРАДІОПРОГРАМ

Здійснення моніторингу місцевих та регіональних телерадіоорганізацій стосовно дотримання ними вимог Закону України «Про рекламу»

Як показали результати проведених моніторингів та перевірок протягом звітного року, час, відведений на рекламу впродовж кожної години мовлення, в ефірах мовників є значно меншим, ніж визначено ст.13 Закону України «Про рекламу». В 2018 році в ефірах місцевих та регіональних ТРО області спостерігалось загальне зменшення обсягу реклами і збільшення обсягу соціальної реклами.

Переважна більшість ліцензіатів регіону дотримуються вимог Закону України «Про рекламу». Мова реклами – українська. Всі ліцензіати області завчасно отримали рекомендації, оприлюднені Національною радою щодо спонсорства з використанням алкогольних брендів, якими регулятор розпочав керуватися з 1 жовтня звітного року. Також надавалися індивідуальні консультації редакторам ТРО, громадянам та представникам громадських організацій з питань визначень понять «соціальна реклама», окремих вимог рекламного законодавства України тощо.

У результаті проведення планового моніторингу порушення частини першої статті 13 Закону України «Про рекламу» *(на телебаченні час мовлення, відведений на рекламу і телепродаж, не може перевищувати 15 відсотків протягом кожної астрономічної години фактичного мовлення)* були зафіксовані в ефірі ТОВ «Телерадіокомпанія «ТІМ», м. Прилуки Чернігівської області *(ліцензія НР № 1744-м від 11.02.2013 р., кабельне мовлення, логотип – «ТІМ»)*. Рішенням Національної ради № 386 від 22.03.2018 р. ТОВ «ТРК «ТІМ» було призначено позапланову виїзну перевірку. Рішенням Національної ради № 673 від 17.05.2018 р. компанії ТОВ «ТРК «ТІМ» - оголошено попередження. Протягом місяця ліцензіат привів свою діяльність у відповідність до вимог законодавства України, про що засвідчили результати проведених контрольних моніторингів. За результатами планової виїзної перевірки діяльності Радіоорганізації «Варвинське районне радіомовлення», смт Варва Чернігівської області *(ліцензія НР № 01040-м від 13.12.2011, позивний: «говорить Варва!»), 104, 4 МГц)* були зафіксовані порушення частини другої статті 9 Закону України «Про рекламу». В ефірі звучала реклама, що мала відбивку на початку ролика, однак не відбивалася вкінці блоку. Рішенням Національної ради № 798 від 11.07.2018 р. було визнано наявність порушення та дано ліцензіату місяць, аби привести свою діяльність у відповідність до вимог чинного законодавства. Компанія виправила всі порушення, про що засвідчили всі наступні моніторинги. В ході планової виїзної перевірки від 22.06.2018 діяльності КП «ТРА «Новий Чернігів» Чернігівської міської ради *(ліцензія НР № 1500-м від 31.01.2005 року, ефірне телебачення)* було зафіксовано порушення частини другої статті 9 Закону України «Про рекламу»: *«Реклама у теле- і радіопередачах, програмах повинна бути чітко відокремлена від інших програм, передач на їх початку і наприкінці за допомогою аудіо-, відео-, комбінованих засобів, титрів, рекламного логотипу або коментарів ведучих з використанням слова «реклама»*. Рішенням Національної ради № 1176 від 26.07.2018 р. ліцензіату було оголошено санкцію «попередження». На виконання рішення Національної ради № 1176 від 26.07.2018 представником було здійснено контрольний моніторинг мовлення, який показав, що діяльність ліцензіата повністю відповідає всім вимогам законодавства України.

Здійснення цільових моніторингів мовлення телерадіоорганізацій щодо частки національного аудіовізуального продукту

Відповідно до даних моніторингів і перевірок, здійснених у 2018 році, телерадіоорганізації області дотримуються вимог законодавства щодо частки вітчизняного продукту в програмах і передачах. Попри значне недофінансування Філії ПАТ «НСТУ «Чернігівська регіональна дирекція», контент телеканалу набув «нового звучання» та

здобув цілу армію прихильників на Чернігівщині. Це цікаві та популярні інформаційні передачі «Новини», «Тема дня», «Звіти наживо», «Виборчий округ», культурно-розважальна «Ранок» тощо. Телеканал «Новий Чернігів» заповнює ефір (мовлення на аналогових частотах) виключно власним продуктом, що відповідає ефірному слогану «Своє цікавіше». В новому осінньо-зимовому телевізійному сезоні стартували нові проекти: розважальні «Напросилися» та «Я+ТИ», інформаційні «Бізнес-ланч» та «Віз без віз», дитячі «Сама вдома», «Шпаргалка», «Вподобайка». Оновлено популярні проекти з новими ведучими: медичний «Ескулап» та спортивний «Чемпіон». Телеканал «Прилуки» має цілодобову сітку мовлення з арсеналом понад 40 програм власного виробництва. В 2018 році колектив зберіг репертуар популярних програм і поповнив його низкою нових передач та проектів: «Політична платформа», «Відкритий діалог», «Герой за покликанням», «Право», «Цікаво знати» та ін. 2018 рік став пілотним для колективу «Прилуки» у створенні телевізійного мюзиклу, який транслювався в Новорічну ніч і отримав велику кількість позитивних відгуків від глядачів. Над забезпеченням якісного мовлення та виробництвом власного контенту працює й телеканал «Ніжинське телебачення». В червні звітного року колектив презентував відеофільм власного виробництва «Орієнтація на успіх». В ефірі телеканалу «ТІМ» використовується продукт власного виробництва, твори українських авторів та виконавців. Серед улюблених програм глядачів – інформаційні випуски «Події». Телеканал «Дитинець» радує своїх глядачів такими передачами власного виробництва, як «Новини», «Позиція», «PROБізнес», «Відкритий доступ», «Вільний мікрофон», «Лекція», «Школа для батьків». У 2018 році в ефірі телеканалу значно збільшено кількість дитячого контенту. Зокрема, на постійній основі виходить популярна серед юної аудиторії каналу програма «LikeNews».

Дані моніторингів засвідчили, що й **радіоефір Чернігівщини** удосконалюється на користь слухачів, з'являються нові інформаційні передачі, удосконалюються вже відомі та улюблені проекти. Так, наприклад, в ефірі «Борзнянського радіо» у звітному році з'явилися нові передачі: «Поцілунок з привітом», «Здоров'я та краса», «Борзнянщина - моя історія жива», «На крилах творчості» тощо. Зросла частка інформаційно-аналітичних, культурно-мистецьких та науково-просвітницьких програм власного виробництва в ефірах ТОВ «ТРК «Радіо Галактика –Плюс», ТОВ «ТРК Європа Мікс».

Виконання місцевими радіокомпаніями вимог ЗУ щодо частки пісень та обсягів ведення передач державною мовою. З 8 листопада 2017 року набула чинності нова редакція Закону України «Про телебачення і радіомовлення». Частина 2 статті 9 цього Закону визначає, що частка пісень державною мовою в ефірі радіокомпаній протягом другого року з часу ухвалення цих норм становить 30% від загального обсягу, а також не менше 30% у кожному проміжку часу між 07.00 та 14.00 і між 15.00 та 22.00. Частиною 5 статті 9 Закону встановлено, що ТРО при здійсненні радіомовлення мають забезпечити не менше 55 відсотків добового обсягу ведення передач державною мовою.

На виконання Плану основних заходів Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення на 2018 рік упродовж звітного періоду було здійснено три хвили моніторингів (II року ЗУ) та I хвиля моніторингу (III рік дії ЗУ) ефіру регіональних та місцевих радіомовників на предмет дотримання вимог частин 2 та 5 статті 9 Закону України «Про телебачення і радіомовлення». Моніторингами було охоплено 100% ліцензіатів, які ведуть радіомовлення в FM-діапазоні. За даними моніторингів область входить до регіонів зі значним обсягом ведення передач українською мовою. Місцеві радіостанції перевищують квоту у середньому на 40%. Варто зазначити, що у таких радіостанціях як РО «Варвинське районне радіомовлення» (позивний «Говорить Варва!») та КП «Короп ФМ» - ефір 100% україномовний! Дані моніторингів II рік дії ЗУ

Проміжки часу	I хвиля /лютий-березень 2018	II хвиля /квітень-червень 2018	III хвиля /липень-серпень 2018	Середньозважений показник
Пісні	49, 4%	44%	51, 2%	48, 2 %
Ведення передач	99, 3%	94, 3 %	92,7%	95,4%

8 листопада 2018 року, відповідно до Закону України, частка пісень державною мовою збільшилася і склала 35 %, частка ведення передач – 60 відсотків. Перша хвиля моніторингу тривала з листопада по грудень 2018 року. Моніторингом були охоплені 100% ліцензіатів, які ведуть радіомовлення в FM-діапазоні. Приємно відмітити, що переважна більшість компаній веде ефір виключно українською. Це такі компанії як: ТОВ «ТРК «Галактика – плюс» (позивний «Галактика плюс»), ТОВ «ТРК Європа мікс» (позивний «Планета»), РО «Варвинське районне радіомовлення» (позивний «Говорить Варва!»), РЕДАКЦІЯ БОРЗНЯНСЬКОГО РАЙОННОГО РАДІОМОВЛЕННЯ (позивний «фрагмент пісні «Полісяни»), ПП «ТРК «ЦЕНТР» (позивний «POWER FM»), Філія ПАТ «НСТУ» «Чернігівська регіональна дирекція» («Чернігівська хвиля»). Середній відсоток українських пісень в ефірі – 42, 4 %. *(Результати моніторингів представлені в Презентація – див. слайд 15-16).*

Виконання місцевими телекомпаніями вимог законодавства України про мовні квоти. 13 жовтня 2018 року набули чинності нові вимоги, передбачені статтею 10 Закону України «Про телебачення і радіомовлення»: 75% державної мови для загальнонаціональних і регіональних телеканалів, 60% – для місцевих. У програмах новин на телебаченні її відсоток має становити 75.

За даними проведених моніторингів, якими було охоплено всі телекомпанії області, загальний тижневий обсяг передач та частка новин державною мовою склали 100%. У єдиної компанії ДКП ТРК «Ніжинське телебачення», м. Ніжин (телеканал «НТБ») показник був нижчий і склав 99%. Представником Національної ради у Чернігівській області були організовані навчальні семінари-зустрічі для керівників і редакторів телерадіоорганізацій регіону, аби разом обговорити всі нюанси та аспекти вимог законодавства. У формі презентації були продемонстровані головні вимоги мовних квот для телебачення та радіомовлення, методологію моніторингу ефіру. Загалом, всі телекомпанії заявили про абсолютну підтримку ініціатив держави. Так, за словами керівниці телеканалу «Дитинець» Тетяни Здор, протягом кількох років компанія обирає у дистриб'юторів лише український контент, якщо говорити про придбаний продукт, а власний – тільки україномовний. Директорка телеканалу «Новий Чернігів» Ольга Капустян також розповіла, що мовник і в час перехідного періоду транслював в ефірі контент власного виробництва виключно державною мовою. *(див. Презентацію - слайди 17-18).*

Виконання телерадіоорганізаціями законодавства України в сфері захисту суспільної моралі, використання позначок класифікації відеопродукції та квоти національних фільмів

Протягом звітного періоду ТРО Чернігівської області дотримувались вимог ст.13 Закону України «Про захист суспільної моралі».

На виконання «Плану основних заходів Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення на 2018 рік» були здійснені моніторинги мовлення регіональних та місцевих ТРО, спрямовані на дотримання ними Системи візуальних позначок з індексом кіновідеопродукції залежно від аудиторії, на яку вона розрахована. Також нагляд за дотриманням Системи візуальних позначок здійснювався під час перевірок ТРО. Моніторингами було охоплено 100% ліцензіатів, які ведуть телевізійне мовлення. Фактів порушень «Положення про державне посвідчення на право розповсюдження і демонстрування фільмів» та Рішення Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення від 10 березня 2016 року №306 щодо Системи візуальних позначок з індексом кіновідеопродукції залежно від аудиторії, на яку вона розрахована, **не зафіксовано.** *(Див. Додаток 2)*

Здійснення тематичних моніторингів щодо трансляції місцевимита регіональними телекомпаніями передач, розрахованих на дитячу аудиторію

Упродовж року проводилися моніторинги на предмет трансляції телекомпаніями передач, розрахованих на дитячу аудиторію. Їх Аналіз показав: телерадіокомпанії області виконують вимоги законодавства України та ліцензій в частині мовлення для молодшого покоління.

Слід зазначити, що протягом 2018 року в ефірах телекомпаній спостерігалась позитивна динаміка щодо збільшення якісного дитячого контенту власного виробництва. Зокрема, в 2018 році на постійній основі в ефірі телеканалу «Дитинець» стала виходити популярна серед дитячої аудиторії каналу інформаційна програма «LikeNews». У ролі журналістів виступають саме діти, які і висвітлюють важливі та актуальні події міста. Регулярно піднімаються важливі для батьків і цікаві для дітей теми виховання та розвитку в програмі «Школа для батьків». Передачі власного виробництва, які розраховані на дитячу аудиторію, такі як: «Вечірня казка», «Дивовижний калейдоскоп», «Додолики» та мультфільми для наймолодшої аудиторії виходять в ефірі Чернігівської філії «НСТУ». Для дітей шкільного та старшого шкільного віку - «Українська читанка», «Фолькmusic діти» та мультфільми. Поповнився арсенал дитячого контенту власного виробництва і на телеканалі «Новий Чернігів» (м. Чернігів). До програм «Мульти-Бульки» та «Потягуськи», вже знайомих для дитячої аудиторії телеканалу (в ролі ведучих виступають саме діти), у звітному році додалися: «Сам удома» (діти 8-12 років діляться кулінарними рецептами і власноруч на камеру готують смачненьке), «Вподобайка» (репортаж про захоплення, хоббі дітей) та «Шпаргалка» (підлітки від 15 років діляться корисними порадами). Телеканал «Ніжинське телебачення» транслює в ефірі дитячу програму - «Казковий дивосвіт», а також цікаві пізнавальні мультфільми. У звітному році за результатами моніторингів збільшилася частка дитячих програм в ефірі телеканалу «ТІМ» (м. Прилуки). Це мультфільми (середньою тривалістю 10 хвилин, тричі на добу), «Чарівний капелюх», «Вечірня казка». Цікавим різноманітним є дитячий контент на телеканалі «41 Прилуки» (м. Прилуки). Головною «візитівкою» телеканалу «Прилуки» є дитяча передача «Дітвора», де юні ведучі розповідають про навколишній світ, вчать етикету, розкривають цікаві факти навколишнього світу з обов'язковим доповненням – мультфільмами. Окремою рубрикою в ефірі телеканалу виходить програма «Дітвора. Уроки англійської мови» (ведуча-вчитель англійської мови в ігровій формі разом з дітками проводить для глядачів уроки). Кожен інформаційний блок має рубрику «Погода». Вже третій рік поспіль ведучими її є діти.

Виконання загальнонаціональними телерадіоорганізаціями законодавства України у сфері захисту суспільної моралі, використання позначок класифікації відеопродукції та квоти національних фільмів

Протягом звітного періоду ТРО Чернігівської області дотримувались вимог ст.13 Закону України «Про захист суспільної моралі».

На виконання «Плану основних заходів Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення на 2018 рік» були здійснені моніторинги мовлення регіональних та місцевих ТРО, спрямовані на дотримання ними Системи візуальних позначок з індексом кіновідеопродукції залежно від аудиторії, на яку вона розрахована. Також нагляд за дотриманням Системи візуальних позначок здійснювався під час перевірок ТРО. Моніторингами було охоплено 100% ліцензіатів, які ведуть телевізійне мовлення. Фактів порушень «Положення про державне посвідчення на право розповсюдження і демонстрування фільмів» та Рішення Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення від 10 березня 2016 року №306 щодо Системи візуальних позначок з індексом кіновідеопродукції залежно від аудиторії, на яку вона розрахована, **не зафіксовано.** (див. *Додаток 2- Моніторинги*)

Висвітлення теми ООС та теми окупації Криму в ефірі регіональних та місцевих телерадіоорганізацій

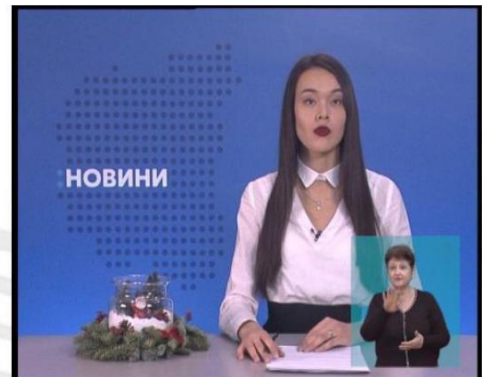
Теми боротьби України проти держави-агресора, ходу Операції Об'єднаних Сил та питання деокупації Сходу України та Криму рефреном проходять по всіх ефірах чернігівських мовників. Щодня в інформаційних випусках новин в ефірах місцевих та регіональних телеканалів виходили репортажі на теми: волонтерська допомога бійцям; діяльність волонтерських організацій; відеозйомки із зони ООС; сюжети-розповіді тощо. Приємно відзначити, що протягом звітного періоду більшість матеріалів, які транслювалися в ефірах - власне виробництво телеканалів. Окремі цикли програм на тему героїзації учасників та ветеранів АТО, волонтерів були створені творчим колективом Філії ПАТ НСТУ «Чернігівська регіональна дирекція» (цикл передач «Дружина», «Я єсть народ», «Я люблю Україну»), «Новий Чернігів» (ток-шоу «МедіаКратія» за участі добровольців, волонтерів та представників влади, інформаційні сюжети в щотижневому випуску «Факт» про діяльність волонтерських організацій). Контент цих програм, зокрема, ґрунтується на індивідуальних вчинках конкретних людей, які мають бути прикладами для наслідування. Як і в попередні роки, у програмах телеканалу «Дитинець» залишалися актуальними теми боротьби України проти держави-агресора, Операції Об'єднаних Сил, питання деокупації Сходу України та Криму. Гарні відгуки від глядацької аудиторії отримали програми з циклу «Про ART» та фільми про окремих героїв полку «Азов»: «Кузьмич», «Той, хто ніколи не зрадить», «Широкіне», «Нацгвардійці», які транслювалися в ефірі ТОВ «ТРО «ЛІГА». В об'єктиві каналу «Прилуки» зустрічі учасників АТО із молоддю, загальноміські заходи патріотичного характеру. Щомісяця до ефіру готується відверта розмова із місцевим учасником АТО. Для цього ще у 2016 була започаткована та наразі успішно діє програма «Герой за покликанням». У форматі діалогу захисники розповідають про життя на передовій, розмірковують про людські цінності. Окрема програма «Крим. Реалії» транслювалася в ефірі Філії ПАТ НСТУ «Чернігівська регіональна дирекція», в ефірі телеканалу «Дитинець» - «Російські міфи про Крим» (про події, що передували окупації Криму в 2014 році і розвінчання російських міфів про півострів), «Дипломатія кримських татар» (про створення «Стратегії публічної дипломатії кримських татар»), «Анексія Криму» (розвінчання міфу про «русский Крым»), «Культура кримських татар» (як кримські татари зберігають свою ідентичність та традиції на окупованих територіях).

Злагоджено та оперативно всі без винятку мовники регіону зреагували на надзвичайну подію, що сталася в 2018 році на Чернігівщині, - пожежу на арсеналі боєприпасів в смт Дружба Ічнянського району. Щодня відбувалися прямі включення та висвітлювалася оперативна інформація щодо евакуації населення, переліку приймальних пунктів евакуації, необхідних речей та продуктів для постраждалих в надзвичайній ситуації, перебігу подій тощо. Також постійно висвітлювалася в ефірах місцевих та регіональних мовників процедура надання Томосу Україні та створення Автокефальної Православної Церкви України. У звітному році Чернігівщина стала однією з десятих областей України, де відповідно до Указу Президента був введений воєнний стан з 9 години 28 листопада до 27 грудня. Оперативна інформація подавалася місцевими та регіональними ТРО щодня у випусках новин, спецефірах, прямих включеннях тощо.

Аналіз мовлення регіональних та місцевих телеканалів стосовно доступу до інформації осіб із вадами слуху

Найбільш поширеною формою адаптації телепрограм для людей з вадами слуху в Україні залишається відкрите субтитрування.

Аналіз ефіру місцевих та регіональних телеканалів Чернігівщини щодо забезпечення доступу до інформації осіб із вадами слуху зафіксував постійну наявність трансляції передач із сервісом субтитрування та/або мовою жестів лише в ефірах однієї компанії. Протягом звітного періоду інформаційне мовлення в частині телевізійних новин із субтитруванням в Чернігівській області здійснювала **Філія ПАТ «НСТУ «Чернігівська регіональна дирекція «Сівер-центр» (UA:ЧЕРНІГІВ).**

Щоденно о 13:40 в ефірі суспільного мовника «UA:ЧЕРНІГІВ» виходить інформаційна передача «Тема дня» з жестовим перекладом телевізійного продукту. Разом з ведучою та представниками влади, місцевого самоврядування, громадських організацій та громади піднімаються найбільш актуальні та важливі теми кожного дня. Також із сурдоперекладом щодня по буднях об 20:40 в ефірі телеканалу «UA:ЧЕРНІГІВ» виходить інформаційна передача «Новини. Підсумки».

4. ДОТРИМАННЯ ТРО ТА ПРОВАЙДЕРАМИ ПРОГРАМНОЇ ПОСЛУГИ ЛІЦЕНЗІЙНИХ УМОВ ТА УМОВ ЛІЦЕНЗІЇ

Одним з пріоритетних напрямів діяльності представника Національної ради залишався контроль за дотриманням телерадіоорганізаціями ліцензійних умов та умов ліцензій.

Відповідно до Плану основних заходів Національної ради на 2018 р., Плану перевірок, на виконання наказів та рішень Національної ради, окремих доручень членів Національної ради та на підставі ч.7 ст.11 Закону України «Про Національну раду України з питань телебачення і радіомовлення» упродовж 2018 р. було проведено **372** планових і позапланових тематичних та цільових моніторингів мовлення місцевих та регіональних телерадіоорганізацій і провайдерів програмних послуг з питань:

- дотримання вимог законодавства України і умов ліцензій щодо частки національного аудіовізуального продукту;
- відповідності змісту програм та передач, які ретранслюються провайдерами програмної послуги, вимогам законодавства України та Європейської конвенції про транскордонне телебачення;
- виконання «Правил мовлення у Дні трауру (смерті, жалоби)»;
- дотримання вимог щодо Системи візуальних позначок з індексом кіновідеопродукції залежно від аудиторії, на яку вона розрахована;
- дотримання норм рекламного законодавства;
- дотримання вимог законодавства щодо квот на пісні та передачі державною мовою радіомовниками;
- дотримання місцевими телекомпаніями вимог законодавства України про мовні квоти;
- виявлення протиправної діяльності, розповсюдження заборонених програм у місцях масового відпочинку;

- моніторинги щодо недопущення поширення інформації, яка містить заклики до повалення конституційного ладу, порушення територіальної цілісності України, пропаганди війни, насильства, жорстокості, розпалювання міжетнічної, расової, релігійної ворожнечі, вчинення терористичних актів, посягання на права і свободи людини;
- моніторинги, що передували плановим та позаплановим перевіркам;
- наявність цифрового сигналу, обладнання в торговельних мережах області;
- моніторинги прикордонного мовлення тощо.

Моніторингами було охоплено 100% ліцензіатів області. Також на підставі наказів та розпоряджень Національної ради, окремих доручень членів Національної Ради здійснювалися моніторинги суб'єктів підприємницької діяльності, які зареєстровані в м. Київ, проте здійснюють мовлення на території Чернігівської області в якості мовників або провайдерів програмної послуги. Ліцензіатам, в діяльності яких зафіксовано порушення вимог законодавства України та умов ліцензії, були надіслані приписи про порушення з вимогою привести свою діяльність у відповідність до вимог чинного законодавства та умов ліцензій. (див. Додаток 2 - Моніторинги)

Статистика здійснених моніторингів ТРО Чернігівської області за 2018 рік

Чернігівська	Кількість ТРО, моніторинг мовлення яких здійснено				Кількість ТРО, у яких зафіксовано ознаки порушення				Кількість ТРО, до яких направлено Повідомлення про порушення	Кількість ТРО, за результатами моніторингу яких призначено перевірки
	Всього	Радіомовники	Телемовники	Провайдери програмної послуги	Всього	Радіомовники	Телемовники	Провайдери програмної послуги		
Всього	372	157	137	26	6	1	2	3	6	2

Для забезпечення нагляду за діяльністю ліцензіатів та на виконання рішень Національної ради представником Національної ради у Чернігівській області було здійснено **2 планові виїзні перевірки діяльності ліцензіатів та 2 - позапланові.**

Відповідно до Плану перевірок на 2018 р. перевірено діяльність таких компаній, як: РО «Варвинське районне радіомовлення» (ліцензія НР № 01040-м від 13.12.2011) та КП «Телерадіоагенство «Новий Чернігів» Чернігівської міської ради (ліцензія НР № 1500-м від 31.01.2005). За результатами планових перевірок зафіксовано порушення рекламного законодавства, а саме частини другої статті 9 Закону України «Про рекламу»: «Реклама у теле- і радіопередачах, програмах повинна бути чітко відокремлена від інших програм, передач на їх початку і наприкінці за допомогою аудіо-, відео-, комбінованих засобів, титрів, рекламного логотипу або коментарів ведучих з використанням слова «реклама». В радіоефірі РО «Варвинське районне радіомовлення» звучали блоки реклами, які відокремлювалися словом «реклама» лише на початку рекламного блоку. Рішенням Національної ради № 798 від 11.07.2018 р. було визнано наявність порушення та надано ліцензіату місяць, щоб привести свою діяльність у відповідність до вимог чинного законодавства. Компанія виправила всі порушення, що засвідчили всі наступні моніторинги. В ході планової виїзної перевірки від 22.06.2018 діяльності КП «ТРА «Новий Чернігів» Чернігівської міської ради виявлено, щорекламний матеріал виходив без відповідного відокремлення. Рішенням Національної ради № 1176 від 26.07.2018 р. ліцензіату було оголошено санкцію «попередження». На виконання рішення Національної ради № 1176 від 26.07.2018 представником було здійснено контрольний моніторинг мовлення, який показав, що діяльність ліцензіата повністю відповідає всім вимогам законодавства України.

В результаті проведення планового моніторингу порушення частини першої статті 13 Закону України «Про рекламу» (на телебаченні час мовлення, відведений на рекламу і телепродаж, не може перевищувати 15 відсотків протягом кожної астрономічної години фактичного мовлення) були зафіксовані в ефірі ТОВ «Телерадіокомпанія «ТІМ», м. Прилуки Чернігівської області (ліцензія НР № 1744-м від 11.02.2013 р., кабельне мовлення, логотип – «ТІМ»). На засіданні Національної ради ліцензіату було призначено позапланову виїзну перевірку, рішенням регулятора від 17.05.2018 року компанії ТОВ «ТРК «ТІМ» оголошено попередження. Протягом місяця ліцензіат привів свою діяльність у відповідність до вимог законодавства України, про що засвідчили результати проведених контрольних моніторингів. За скаргою гр. Ларченка Ю.В. (вх. № 15а/ 1055-Л від 15.11.2018) та результатами моніторингу від 17.11.2018 р. 20 грудня 2018 р. була проведена позапланова виїзна перевірка діяльності ПП «ТРК «ТЕЛКОМ», смт Десна Козелецького району Чернігівської області (ліцензія НР № 00592-п від 07.10.2013 р.). Предметом перевірки стало недотримання ліцензіатом вимог частини дев'ятої статті 39, частини другої статті 42 Закону України «Про телебачення і радіомовлення», а також вимог пункту 2.3 розділу II Положення про порядок видачі ліцензії провайдера програмної послуги. В телемережі провайдера ретранслювалися 19 неадаптованих телеканалів, серед яких: «DAVINCHI», «DAVINCHIKIDS», «DISNEY канал», «TV 1000 РУССКОЕ КИНО», «КиноСат», «2*2», «БелРос», «МИР», «Super», «ПЯТНИЦА», «Матч!Планета», «RU.TV», «ТВ-3», «ТНТ4», «GAMESHOW», «КОННЫЙ МИР», «МИР HD PREMIUM», «НОВЫЙ МИР». Здійснювалася ретрансляція програми, розповсюдження якої заборонено на території України: «ТБН» («Телерадіосеть Благих Новостей») /Рішенням Національної ради України від 31.08.2016, № 1924/ цифрова технологія ретрансляції. Рішенням Національної ради № 2161 від 06.12.2018 р. компанії було призначено позапланову виїзну перевірку, в ході якої підтвердилися зафіксовані порушення. Наразі матеріали перевірки на розгляді.

Протягом 2018 року жодна з ТРО Чернігівщини не допустила порушень Правил ведення мовлення на теле- і радіоканалах у Дні трауру (скорботи, жалоби) та Дні пам'яті. (див. Додаток 2 - Моніторинги)

Представник Національної ради постійно здійснював оперативне інформування ліцензіатів щодо діяльності Національної ради та прийнятих регуляторним органом рішень. Упродовж звітного періоду представником надсилалися листи-роз'яснення, надавалися консультації щодо впровадження норм галузевого закону та рішень регулятора, методичні рекомендації щодо оформлення пакету документів на ліцензування. (див. Презентація – слайд 20)

Також були проведені наради та семінари з ліцензіатами:

- низка заходів відбулася під час робочого візиту керівництва регулятора до Чернігова. За участі голови Національної ради Юрія Артеменка, заступника голови Уляни Фещук, членів Національної ради Валентина Коваля та Сергія Костинського, а також керівниці юридичного управління Національної ради – Ганни Литвищенко та представника Національної ради у Чернігівській області Ірини Сенченко проведені круглі столи за темами: «ТЕЛЕРАДІОПРОСТІР ЧЕРНІГІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ, ЦИФРОВЕ МОВЛЕННЯ, РОЗВИТОК РАДІОМОВЛЕННЯ»/ТРО регіону, ОТГ, керівники всіх РДА, представники влади, громадськості, журналісти, правоохоронних органів/ та «РОЗВИТОК РАДІОМОВЛЕННЯ - КЛЮЧОВА СКЛАДОВА ЗАХИСТУ ІНФОРМАЦІЙНОГО ПРОСТОРУ ЧЕРНІГІВСЬКОГО КРАЮ»/представники громадськості, ОТГ, ТРО області.
- щодо стану телерадіопростору Чернігівської області та переходу України на цифрове ефірне телебачення, квотування пісень та мови в радіоефірі та на телебаченні, своєчасне подання звітів про прозорість медіа власності, необхідність дотримання рішень Нацради щодо ретрансляції адаптованих каналів тощо. (див. Презентація– слайди 19 -22)

5. ПІДСУМКИ ЛІЦЕНЗУВАННЯ ЗА ЗВІТНИЙ ПЕРІОД

Станом на грудень 2018 року телерадіопростір Чернігівської області виглядає наступним чином (враховуючи Філію ПАТ «НСТУ «Чернігівська регіональна дирекція» та радіокомпанії, які зареєстровані в м. Києві, однак мовлення здійснюють в Чернігові):

Радіомовлення

- Проводове – 1 компанія (Філія ПАТ «НСТУ «Чернігівська регіональна дирекція»);
- Ефірне ФМ-мовлення- 11 компаній;

Телебачення:

- Аналогове Ефірне мовлення - 3 компанії;
- Цифрове Ефірне мовлення – 6 компаній;

Кабельне мовлення

- 2 мовника у кабельних мережах;

Провайдери програмної послуги

- 6-компаній-провайдерів програмної послуги;

IPTV

- 2 компанії /м. Чернігів.

За формою власності місцеві та регіональні ТРО розподіляються наступним чином: суспільний мовник - 1, комунальні – 6, приватні – 12. (див. Презентація – слайди 4-8)

Зокрема, рішеннями Національної ради визначено переможцями конкурсів та видано ліцензії на мовлення на вільних місцевих (регіональних) каналах мовлення багатоканальної телемережі МХ-5 стандарту DVB-T2 (MPEG 4): у м. Бахмачі Чернігівської обл. - «МИСТЕЦЬКО-ІНФОРМАЦІЙНИЙ «РТВ-ЦЕНТР «ВЕЖА» У ФОРМІ ТОВ, м. Конотоп Сумської обл./ Рішення № 115 від 25.01.2018 р./ та ТОВ «ТРК «ВІДІКОН», м. Суми («ВВідікон») /Рішення № 116 від 25.01.2018 р./, у м. Чернігові - КП «ТРА «Новий Чернігів» Чернігівської міської ради, м. Чернігів /Рішення № 117 від 25.01.2018 р./ та ТОВ «ТРО «ЛІГА» (телеканал «Дитинець») /Рішення № 118 від 25.01.2018 р./. Також рішенням Національної ради визначено переможця конкурсу та видано ліцензію на мовлення з використанням частоти 95,7 МГц у м. Прилуках Чернігівської області - ТОВ «ТРК «ТІМ» /Рішення № 168 від 15.02.2018 р./.

У зв'язку із закінченням терміну дії ліцензії відповідно до рішення № 728 від 11 липня 2018 Національної ради України була видана нова ліцензія провайдера програмної послуги ТОВ «Основа-ТВ» (НР № 00714-п від 22 липня 2018 року).

Рішеннями Національної ради були переоформлені ліцензії: провайдера програмної послуги ПП «ТРА «ТЕРРА», м. Чернігів у зв'язку зі зміною власників, кінцевих бенефіціарних власників, на радіомовлення компанії ТОВ «ТРК ЄВРОПА МІКС», ТОВ «Телерадіомовна компанія «Унісон плюс», ТОВ «ТРК «ТІМ», ТОВ «ТРК «Галактика – плюс»).

У зв'язку із завершенням термінів використання радіотехнології аналогового телевізійного мовлення (про вимкнення аналогового телевізійного мовлення) та відповідного звернення компанії ліцензія КП ТК «ПРИЛУКИ» Прилуцької міської ради, м. Прилуки (аналогове ТМ, «41 Прилуки», ліцензія НР № 01055-м від 23.01.2017) втратила чинність/Рішення № 1290 від 29.08.2018 р./. (див. Додаток 1 – Рішення НР)

6. ВИКОНАННЯ ЛІЦЕНЗІАТАМИ ЗАКОНОДАВСТВА ЩОДО ПРОЗОРОСТІ МЕДІАВЛАСНОСТІ

На виконання Закону України «Про внесення змін до деяких Законів України щодо забезпечення прозорості власності засобів масової інформації та реалізації принципів державної політики у сфері телебачення і радіомовлення» ліцензіати Чернігівської області були зобов'язані до 31 березня звітного року подати до Національної ради інформацію про структуру власності. Представництво Національної ради надало телерадіоорганізаціям всі необхідні дані для своєчасного та повного інформування регулятивного органу. Переважна більшість компаній-ліцензіатів успішно впорались із цим завданням. Разом з тим, до 2-х телерадіоорганізацій області Національною радою у 2018 році було застосовано санкцію «стягнення штрафу» у розмірі 5% від загальної суми ліцензійного збору. Підставою для застосування штрафної санкції стало неподання або несвоєчасне подання інформації про структуру власності.

№	Назва ТРО	Ліцензія	Вид мовлення	Зміст	Номер та дата рішення
1.	КП «РО «ВАРВИНСЬКЕ РАЙОННЕ РАДІОМОВЛЕННЯ»	НР № 01040-м від 13.12.2011	Ефірне радіомовлення	Штраф у розмірі 6 грн. 68 к. (структура власності)	Рішення № 1079 від 12.07.2018 р.
2.	ТОВ ТРК «ТІСА»	НР № 00122-п від 12.06.2015	Провайдер програмної послуги	Штраф у розмірі 304 грн. 50 к. (структура власності)	Рішення № 1080 від 12.07.2018 р.

7. СПІВРОБІТНИЦТВО З ОРГАНАМИ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ ТА МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ, РОБОТА ЗІ ЗВЕРНЕННЯМИ ГРОМАДЯН

Протягом року відбувалася системна співпраця з Чернігівською ОДА, в рамках якої були організовані **наради, засідання робочої групи** з питань:

- перспектив розвитку інформаційного простору Чернігівської області;
- впровадження малопотужного мовлення;
- інформаційної кампанії щодо переходу на цифрове ефірне телемовлення;
- забезпечення соціально незахищених верств населення області пристроями для отримання цифрового телевізійного сигналу;
- покриття Чернігівської області цифровим телевізійним сигналом (визначення «білих плям» покриття, аналіз результатів, отриманих після вимірювання ТОВ «Зеонбуд», тощо);
- діяльності ДКП «ТРК «Ніжинське телебачення» (телеканал «НТБ»), аналогове ефірне мовлення, проблеми з передавачем, фінансуванням компанії).

Важливою подією для медіа сфери Чернігівщини став робочий візит керівництва Національної ради до Чернігова. За участі голови Національної ради Юрія Артеменка, заступника голови Уляни Фещук, членів Національної ради Валентина Ковалю та Сергія Костинського, а також керівниці юридичного управління Національної ради – Ганни Литвищенко та представника Національної ради у Чернігівській області Ірини Сенченко проведені круглі столи за темами: «ТЕЛЕРАДІОПРОСТІР ЧЕРНІГІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ, ЦИФРОВЕ МОВЛЕННЯ, РОЗВИТОК РАДІОМОВЛЕННЯ»/ТРО регіону, ОТГ, керівники всіх РДА, представники влади, громадськості, правоохоронних органів, журналісти /

та «РОЗВИТОК РАДІОМОВЛЕННЯ – КЛЮЧОВА СКЛАДОВА ЗАХИСТУ ІНФОРМАЦІЙНОГО ПРОСТОРУ ЧЕРНІГІВСЬКОГО КРАЮ» /представники громадськості, ОТГ, ТРО області. (див. Презентація– слайд 19)

Результатом робочого візиту керівництва Національної ради стало **створення 23 березня при Чернігівській ОДА робочої групи з питань переходу на цифрове ефірне телемовлення та розвитку радіомовлення**. Протягом квітня-грудня відбулося **4 засідання робочої групи**/1. *Пакетний прорахунок частот для розвитку місцевого радіомовлення*; 2. *Відключення аналогового ефірного мовлення: інформаційна кампанія, покриття цифровим мовленням, забезпечення населення тюнерами, створення гарячої лінії*; 3. *Підбиття підсумків інформаційної кампанії в області щодо підготовки населення до переходу на цифрове мовлення*; 4. *Місцевий мультиплекс. Ситуація з місцевим мовником «Ніжинське телебачення»*/.

З метою **впровадження малопотужного радіомовлення** в регіоні представником Національної ради були організовані навчальні семінари для представників ОТГ Чернігівщини: «Презентація поетапної методології впровадження місцевого радіомовлення» /26.01; *Місьцеве радіомовлення: виклики сьогодення* /02.02; *Семінар відеоконференція на тему: «РАДІО: ВІД ІДЕЇ ДО ВИХОДУ В ЕФІР»*/. Впроваджена нова форма співробітництва - відеоконференція. Так, 25 квітня 2018 року для керівників РДА прикордонних районів та представників ОТГ Чернігівської області представник регулятора організувала онлайн-екскурсію до студії Борзнянського радіо за допомогою скайп-зв'язку;/ 11 куцових зустрічей-нарад з головами РДА Чернігівської області за участі представників Чернігівської ОДА протягом квітня 2018 р., результатом чого стала подача представником заяви на пакетне прорахування частот для Чернігівської області/прорахування для 16 населених пунктів/17 частот.

Згідно з Графіком особистого прийому опрацьовувались звернення громадян. Темати звернень були, зокрема:

- перехід на цифрове ефірне телебачення (відсутнє покриття, не показують певні програми, можливість надання допомоги для придбання цифрового тюнера малозабезпеченим, загальні питання переходу на цифрове телебачення в Україні, налаштування обладнання тощо);
- ретрансляції окремих програм в мережах ППП;
- мовлення Філії ПАТ «НСТУ «Чернігівської регіональної дирекції» (зміна сітки мовлення);
- соціальна та комерційна реклама тощо.

Вцілому робота щодо опрацювання звернень громадян ґрунтувалася на максимальному забезпеченні зворотного зв'язку та була спрямована на ефективність кінцевого результату.

Протягом звітного року відбувалися робочі зустрічі та консультації з представниками громадськості. Так, у співпраці представника Національної ради, громадськості, представників влади та місцевого самоврядування роковини Корюківської трагедії визначено Днем пам'яті.

Неодноразово відбувалися зустрічі представника з представниками громадських організацій щодо створення законодавчих ініціатив для надання статусу Чернігівській області - території з особливим режимом мовлення. Представники Чернігівщини брали участь у засіданнях Комітету свободи слова та інформації.

8. ПІДСУМКИ

Зважаючи на те, що 2018 став роком переходу України на цифрове телебачення, пріоритетним завданням для представника стало інформування населення про процеси та нюанси переходу. Завдяки злагодженій співпраці представника Національної ради з Чернігівською ОДА була організована та проведена широка роз'яснювальна кампанія, поінформовані всі 22 райони області. Лівову частку роботи представника склали звернення громадян, питання на «гарячу лінію», проведення нарад і семінарів. Скарги та звернення громадян розглядались на підставі чинного законодавства, представник надавав відповіді та інформував Національну раду України. Також велась активна робота із впровадження в регіоні малопотужного радіомовлення. З цією метою представником були організовані навчальні семінари, наради, індивідуальні консультації та відео-конференції.

Представник Національної ради активно співпрацює з органами державної влади та місцевого самоврядування. Налагоджено плідну співпрацю з Північно-Східною філією Українського державного центру радіочастот та Чернігівською філією Концерну РРТ, територіальним відділенням Антимонопольного комітету, налагоджено спільну роботу з директором Чернігівського Центру розвитку місцевого самоврядування Іриною Кудрик на тему розвитку інформаційного простору Чернігівщини шляхом впровадження малопотужного FM-мовлення. Були здійснені виїзні робочі зустрічі в рамках моніторингу прикордонного мовлення, наради та індивідуальні консультації для керівників об'єднаних територіальних громад Чернігівщини.

У 2018 р. представник Національної ради взяла участь в експертному семінарі для представників Національної ради «Прозорість медіа-фінансування та забезпечення гендерної рівності в медіа: європейський досвід та українські перспективи».

Представник Національної ради систематично роз'яснювала позицію Національної ради України з найважливіших питань діяльності та розвитку телерадіопростору області, акцентуючи увагу на питаннях інформаційної безпеки, переходу від аналогового до цифрового телебачення в теле- та радіоефірах. Представник вела активну роботу з поширення позицій Національної ради в соціальних мережах, через популярні інтернет-видання та друковані ЗМІ області.

Пріоритетними напрямками роботи представника та секретаріату на 2019 рік слід зазначити такі:

- нагляд за дотриманням ліцензіатами вимог чинного законодавства, ліцензійних умов та умов ліцензій;
- виконання ліцензіатами області рішень Національної ради (здійснення планових та позапланових перевірок компаній, моніторингів діяльності ТРО);
- взаємодія з органами державної влади та місцевого самоврядування з питань розвитку інформаційного простору області, інформаційної безпеки та прорахунку частот на телерадіомовлення для регіону;
- аналіз та узагальнення інформації щодо покриття області цифровим телевізійним сигналом («карта покриття»);
- розвиток місцевого радіомовлення.

**Представник Національної ради України
з питань телебачення і радіомовлення
у Чернігівській області**

Сенченко І. В.